

IRODALOM.

Könyvismertetések.

Erdőőr. IX. kiadás. Irta: *Bedő* Albert dr. Az erdőőri szakképzésnek alapjául szolgáló „Erdőőr, vagy az erdészet alapvonalai“ immár IX. kiadásban hagyta el a sajtót. Mint eddig, most is az Országos Erdészeti Egyesület útján szerezhető be 6 K 55 f előzetes beküldése mellett, mely esetben bérmentve és ajánlva küldetik meg.

A Köztelek Olcsó Könyvtára ujabban a következő összefoglaló ismertető füzetekkel gyarapodott: *A len és kender termesztése és kidolgozása.* Irta: *Füredi* Lajos. *Baromfitenyésztés.* Irta: *Hreblay* Emil. *Szőlőművelés.* Irta: *Fend* Károly. Áruk 1—1 K.

A vadon termő gyógynövények. Irta: *Páter* Béla dr. III. kiadás. Megjelent az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalatában. Ára 5 K.

A magyar büntetőtörvények és szabályok, magyarázatokkal és jegyzetekkel. Kézikönyv, kiadja a Franklin-Társulat Budapest, 1912. 1251 lap. Bolti ára 15 korona. Erdészeti hivatalnokok és közegek részére 10 korona.

A fenti munkát jó lelkiismerettel ajánlhatjuk segédkönyvül az erdészeti hivatalnokok és közegek részére. Elsősorban azért, mert pontos egybefoglalása az összes büntető szabályoknak, beleértve a kihágási rendelkezéseket is. Kiterjed az erdei kihágásokra és vétségekre is. De ajánlhatjuk e művet azon szempontból is, hogy az összes büntető és kihágási rendelkezések ily rövid és mindenki által megérthető magyarázata az erdészeti közegek részére számos esetben lehet szükséges. Nincs egyetlen oly törvénykiadás, amely az összes rendelkezéseket így egy kötetben magában foglalhatná, az erdészet alkalmazottainak pedig sem ideje sem módja nem lehet arra, hogy olyan alkalmakkor, amidőn bíróság előtt eljárnia kell, egész könyvtárakat keresgéljen át egy-egy ügy miatt. Ebben a könyvben azonban minden fontosabb rendelkezés feltalálható lévén, nélkülözhetővé teszi egyéb könyvek használatát. A könyv olcsó ára mellett 1270 oldalból álló és 67 oldal kitévő pontos tárgymutatóval van ellátva.

Tassonyi, „Aki a párját keresi.“ Regény a selmeczi diák-életből. *Mühlbeck* Károly rajzaival 8°, füzve K 4.—, kötve K 5.— Tassonyi lendülettel és éles megfigyeléssel megírt, néhány esztendő óta elfogyott volt könyve immár második kiadásban is megjelent. Kik valaha Selmeczen jártak, vagy hozzátartozóik és ismerőseik, kik az ottani főiskolai ifjúsági élettel akarnak megismerkedni, egy szerelmi história keretében híuen s élénken leírva találják azt ezen regényben, sok tréfával tarkítva. A könyv *Joerges Á. özv. és fia* kiadásában jelent meg Selmeczbányán és minden könyvkereskedésben kapható.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az erdészet az 1913. évi államköltségvetésben. Az *állami erdők* összes bevételei 28,417.055 K-ra (1912-re 25,063.713 K), rendes kiadásai 20,110.484 K-ra (17,397.018 K), a rendkívüli kiadások 271.233 K-ra (182.146) és a beruházások 1,750.751 K-ra (1,200.000 K) irányoztattak elő. Az állami erdők várható tiszta jövedelmének fokozatos emelkedése mellett különösen a beruházásokra fordítandó nagyobb összeget látjuk örömmel az előirányzatban. Az 1,750.751 K beruházási összegből esik kezelési építkezésekre 416.800 K, üzleti építkezésekre 299.200 K, a beszterczbányai erdőigazgatósági székház építésére 300.000 K, kincstári havasok berendezésére 50.000 K, birtokrendezési kiadásokra és kisebb ingatlanok szerzésére 114.000 K, haltenyésztési célokra 20.000 K, végül új rovatként erdőfeltárási beruházásokra 550.751 K.

A költségvetés indokolásából tudjuk meg, hogy míg az üzleti építkezésekre előirányzott összeg főleg a meglévő erdei pályák és utak kiegészítésére és fentartására szolgál, addig a gazdaság fejlesztésére és jövedelmezőségének emelésére oly nagyon szükséges új erdőfeltárási munkálatok költségére szolgál az új, 550.751 K-ás rovat. Ebben a tekintetben a földmivelésügyi miniszter olyképen egyezett meg a pénzügyminiszterrel, hogy az állami erdők 1912. évi előirányzatával szemben mutatkozó mérlegjavulás összege a törvényhozás további rendelkezéséig évről-évre egészben a következő években végzendő feltárási beruházásokra legyen fordítva.

Az okszerű beruházások révén fokozódó mérlegjavulás ekként újabb ily beruházásokra fog szolgálni s a kincstári erdők üzemének belterjessége előreláthatólag emelkedni fog. Reméljük, hogy a kihasználás és értékesítés belterjességének emelkedésével a felújítási üzem is tökéletesedni fog, amely ma kezdetlegessége miatt még igen sok helyen jogos kifogások tárgya lehet.

Az állami erdők rendes bevételei a természetszerű emelkedést mutatják, amely részben onnan is ered, hogy a házilagos fatermelés kiterjesztése következtében az előirányzat bevételi részében most már nemcsak tőárak, hanem raktári árak is szerepelnek.

Az állami kiadások közül a személyi járandóságok az 1912. évi 3,827.115 K-ról 4,394.866 K-ra emelkednek (+ 567.751 K). A többlétszámú aránylag kevés esik a létszámrendezés folytatására, legtöbb (+ 383.400 K) a családi pótlékokra és jutalmakra és segélyekre (+ 66.500 K). A jutalmak és segélyek rovatának 13.500 K-ról 80.000 K-ra való emelését többek között azzal indokolja a miniszter, hogy a fatermes házilagos előkészítésének fokozatos fejlesztése folytán az eddiginél nagyobb mértékben igénybe vett tisztviselők és altisztek jutalmazásáról gondoskodni kell. Az állami erdőgazdaságban, annak konzervatív jellege miatt, a más állami üzemágaknál alkalmazott tantiém-rendszer nem lévén behozható, ily módon kíván a miniszter serkentőleg hatni a tisztviselőkre.

A személyi járandóságok indokolása során a miniszter közli azt a létszámarányt, amely 1913. évben tervbe van véve. Eszerint az összes államerdészeti állások száma lesz az

	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Összesen
	fizetési osztályban						
	5	53	139	209	209	154	769
Százalék	0.67	6.93	18	27.20	27.20	20	100
Normálstátus	1	9	20	25	25	20	100

Amint látjuk, a normálstátust az állami erdőtisztek 1913-ban sem fogják elérni.

Megemlítendő a személyi ügyek köréből még 20 új erdőőri állás szervezése. Az erdőőri létszám gyarapítása s az erdőgondnoksági területek megosztása, melynek kezdeményezését az 1912. évi költségvetés ismertetése alkalmával oly melegen üdvözlöttük, az 1913. évben szünetelni fog.

A *dologi kiadások* sorából csupán a „külföldi tanulmányutak“ alrovatát említjük fel, amelyen az eddigi 4000 K hitel 8000 K-ra emeltetett.

Az *üzemi és gazdálkodási kiadások* 10,072.537 koronáról 11,763.630 koronára (+1,691.093 K) emelkednek, főként a házi-lagos fatermelésnél felmerülő munkabérek miatt.

Az *állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopárterületeknél* a személyi járandóságok az 1912-re engedélyezett 1,346.588 K-ról 1,544.705 K-ra emelkednek (+197.117). A többlet okai legnagyobbbrészt ugyanazok, mint az állami erdők-nél (létszámrendezés, családi pótlékok), de ezenfelül itt 7 új, a X. fizetési osztályba sorozott erdőtisztai állással és 27 új altisztai állással találkozunk. Az új erdőtisztai állások engedélyezése esetén 7 állami erdőhivatalnál fog 1—1 új járási erdőgondnokság szerveztetni, főként ott, ahol a kopár, futóhomokos és vizmosásos területek gazdasági állapotának megjavítása céljából folyamatba tett munkálatok következtében a jelenlegi személyzet elégtelen.

A *dologi kiadások* 1,389.414 K-val (+71.860 K), az átmeneti kiadások 37.700 K-val (+15.434 K), a beruházások 10.000 K-val (+950 K), a bevételek pedig változatlanul 896.040 K-val irányoztattak elő.

Az *erdőfelügyelőségek* előirányzata említésre méltó változást nem mutat.

Az *erdőőri szakiskolák* költségvetése lényeges változást szintén nem tartalmaz; említést érdemel egy új segéderdőmérnöki állás szervezése és a beruházásoknál előirányzott 132.500 K, amely főként a lipitújvári erdőőri szakiskola átépítésére fog első részletként felhasználtatni.

Az *országos erdei alap* bevétele és kiadása egyaránt 260.000 K-val van előirányozva. A kiadásból azonban 52.000 K tőkésítésre fordítatik.

Hatalmasan megnövekedett a „kopárterületek befásításának előmozdítása“ című fejezet, amelynél a kiadás 550.000 K-ról 1,300.000 K-ra emelkedik (+750.000).

Az indokolás szerint ebből az összegből a csemetekertek száma szaporítandó. A miniszter, nézetünk szerint igen helyesen a kisebb helyi csemetekertek rendszerére kíván áttérni, mert kívánja,

hogy lehetőleg minden községben, melynek határában kopárterület van, ennek terjedelméhez mért csemetekert létesíttessék. Általában pedig a miniszter a kopárfásítások körüli tevékenységet az eddiginél nagyobb állami támogatással fokozni óhajtja, sőt megokolt esetekben a munkálatokat egészben állami költséggel fogja foganatosíttatni. Abban az esetben, ha az erdőtvény tervbevett módosítása megtörténik és az állam részére a kisajátítási jog megadatik, az előírányzott összegből fognak fedeztetni a szükséges kisajátítások költségei is.

Nagy körvonalakban így bontakozik ki előttünk a miniszter kopár- és vizmosás-javítási programja, melynek részletei elé méltán érdeklődéssel tekinthetünk.

Az erdővásárlási alapról szóló jelentésből, amely az 1911. évről szól, a következőket emeljük ki: az alap vagyona 1911. év végével 6,683.597 K 75 f, mely összegből azonban 2,699.800 K vasuti törzsrészvény és nem kevesebb, mint 3,005.933 K 16 f a bevételi hátrálék, amely onnan ered, hogy az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján az alap gyarapítására engedélyezett 5 millió K-nak esedékes, de tényleg be nem folyó részletei ily bevételi hátrálékként szerepelnek. Az 1911. év folyamán 17.166 kat. holddal szaporodott az állami erdőbirtok; ebből 16.507 hold esik a hertnek-lukói birtokra, melynek ára 2,655.900 K volt. Ez 50 év alatt kevéssé előnyös feltételek alatt törlesztendő kölcsön útján fedeztetett, úgy hogy tényleg sokkal többbe fog kerülni. Az 1911. év végéig megvett erdők területe 163.648 kat. hold, ára 6,687.499 K.

Az erdészeti főiskola hallgatóinak száma jelenleg a következő:

I. éves	71
II. "	108
III. "	94
IV. "	106

Amint látható, lényegesen kevesebb első éves iratkozott be mint az előző években. Ez a körülmény arra a reményre jogosít, hogy a főiskola hallgatóinak száma rendkívüli intézkedések nélkül is az ország erdőtiszték iránti szükségletével arányosabban alakul, mint eddig.

A fásnövények elterjedése szempontjából Pax F.: „*Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen*“ cz. műve több helyesbítésre szorult. Ezeket felolvasás keretében a Természettudományi Társulat növénytani szakosztályának október 9-én tartott ülésén *Blattny* Tibor alerdőfelügyelő foglalta össze (megjelenik a „Botanikai Közlemények“ legközelebbi füzetében). — Az erdészeti növényföldrajzi megfigyelések eredményei alapján hosszú sorát adja Pax valótlan közléseinek, pontos magassági határadatokat állít a nagy általánosságban tartottak helyébe, helyreigazítja többek közt a magyar tölgy, molyhos-tölgy, virágos kőris, ezüsthárs, fekete fenyő, erdei fenyő és a magyar orgona hazai elterjedéséről mondottakat. — Az előadáshoz *Mágocty-Dietz* S. és *Tuzson* J. egyetemi tanárok szólottak hozzá, elismerőleg nyilatkozva a sajtó alatt lévő erdészeti növényföldrajzi munkálatok eredményeiről. Az erdészeti s a botanikai irodalomban egyaránt hézagot pótló mű iránt szakbotanikusaink körében is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A deliblati homokpuszta külföldi látogatói. A deliblati, ma már beerdősített homokpuszta, ez a földtani, botanikai és erdészeti tekintetben egyaránt kiválóan érdekes része hazánknak, mindinkább bucsujáró helyévé lesz a külföld érdeklődő szakembereinek, különösen amióta a magyar erdőgazdaságnak ottani sikerei az osztrák erdészeti egyesület tavalyi tanulmányutja révén szélesebb körben ismertté lettek. Így legutóbb is dr. *Hesselmann* Henrik, a stockholmi erdészeti kísérleti állomás vezetője és dr. *Tamm* Olaf svéd agrogeologus tanulmányozták a homokpusztát. Hozzájuk szegődött *Franyó* Sándor, a zágrábi erdészeti akadémia tanára is.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Horváth* Sándor m. kir. erdómérnökgyakornokot Sepsiszentgyörgyről Fehértemplomra az ott székelő ujmoldovavidéki m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti ágazatánál alkalmazott tisztviselők létszámába ki-nevezte *Kelle* Artur m. kir. segéderdómérnököt tanársegéddé az erdőmiveléstani tanszékhez, továbbá *Horváth* Dezső m. kir. erdómérnökjelöltet áthelyezte Arad-ról Liptóújvárra és beosztotta az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Kellényi* Armand m. kir. segéderdómérnököt Beregszászról áthelyezte Balassagyarmatra az állami erdőhivatalhoz.

*

Engli Vilmos, Vigyázó Sándor gróf csabonyi erdőgondnokát, Kemény Kálmán báró marosvécsi uradalmához erdészszé nevezte ki Palotailva székhelylél.

*

Az esztergomi főszékeskáptalan és papnővelde erdőhivatala székhelyét Esztergomból Dömösre helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Harkó* Lajos m. kir. erdómérnökgyakornokot a szolgálat érdekében áthelyezte Királyhalomra az ottani erdészeti kísérleti állomáshoz.

